Конвенция търговска, митническа и за мореплаване между България и Съединеното Кралство на Велика Британия и Ирландия.

Негово Царско Височество Българскиятъ Князъ, отъ една страна, и Негово Величество Кральтъ на Съединеното Кралство на Велика Британия и Ирландия и на Английскитѣ територии оттатъкъ морето, Императоръ на Индия, отъ друга страна.

Въ желанието си да развиятъ и улеснятъ съществуюшитѣ между двѣтѣ страни търговски сношения, рѣшиха да сключатъ единъ новъ договоръ за това и назначиха за Свои Пълномощници, както слѣдва:

Негово Царско Височество Българский Князъ:

Господинъ Димитрий Станчовъ, докторъ на правото, пълномощенъ министръ, кавалеръ на голѣмия кръстъ на Българския народенъ орденъ за гражданска заслуга, офицеръ на Княжеския орденъ Св. Александъръ съ брилянти.

И Негово Величество Кральтъ на Съединеното Кралство на Велика Британия и Ирландия и на Английскитѣ територии оттакъкъ морето, Императоръ на Индия:

Съръ Жоржъ Букананъ, кавалеръ на ордена на Кралица Виктория, другарь на достопочетния орденъ на Банята, агентъ и генераленъ консулъ на Негово Британско Величество въ София.

Които, слѣдъ като взаимно си съобщиха пълномощията, намѣрени въ добра и закона форма, се съгласиха върху слѣдующитѣ членове:

Членъ 1.

Ще има пълна и съвършена свобода на търговията и мореплаването между териториитѣ на двѣтѣ договорящи страни.

Поданицитѣ на всѣка една отъ двѣтѣ договорящи страни не ще бждатъ облагани съ други такси, данъци или патенти подъ каквато форма и да било по поводъ на тѣхната търговия или индустрия въ градоветѣ, пристанищата и другитѣ мѣста на респективнитѣ държави, освѣнъ съ такива, които сж опрѣдѣлени за мѣстнитѣ поданици или за тия на най-облагоприятствуваната държава. Въ случая нѣма да се обръща внимание дали поданицитѣ на респективнитѣ държави сж на врѣменно или на постоянно мѣстожителство въ държавата.

Привилегиитѣ, отстжпкитѣ или въобще всичкитѣ прѣимущества, отъ които се ползуватъ или ще се ползуватъ въ търговско, индустриално и мореплавателно отношение мѣстнитѣ поданици на една отъ договорящитѣ страни, ще бждатъ общи и за поданицитѣ на другата.

Членъ 2.

Поданицитѣ на всѣка отъ договарящитѣ страни не ще се подлагатъ въ територията на другата на никаква задължителна военна тегоба, ангария или военна реквизиция.

Изключватъ се обаче, отъ това правило тегобитѣ, които сж свързани съ владѣянието подъ каквито и да е условия на недвижими имоти, както и военитѣ задължения и реквизиции, на които всички мѣстни поданици и подданицитѣ на най-облагоприятствуваната нация могатъ да бждатъ заставени да се подчиняватъ въ качеството на владѣтели, фермери или наематели.

Тъй сжщо тѣ ще се освобождаватъ отъ всѣка задължителна официална сждебна, административна или общинска длъжность, съ изключение на тази касателно журитѣ.

Членъ 3.

Поданицитѣ на всѣка отъ договарящитѣ страни могатъ, кждѣто и да било въ територията на другата държава, да упражняватъ всѣкакъвъ видъ промишленость или търговия, на едро или на дребно, съ всѣкакви фабрични или манифактурни издѣлия, съ всѣкакви предмѣти отъ позволена търговия, било лично или чрѣзъ свой агенти, сами или въ търговско съдружие съ чужденци или мѣстни поданици. Тѣ ще могатъ да купуватъ, да наематъ или да владѣятъ кжщи и дюкяни, да придобиватъ, наематъ и владѣятъ земи, като се съобразяватъ, както мѣстнитѣ поданици или ония на най-благоприятствуваната държава, съ законитѣ и правилницитѣ на респективната страна.

Членъ 4.

Всѣка отъ договорящитѣ страни се задължава да даде на поданицитѣ на другата да се ползуватъ, веднага и безвъзмездно, отъ всѣка облага, привилегия или намаление, които нѣкоя отъ договарящитѣ страни е дала или би дала на друга държава по митническитѣ си тарифи за вноса и износа на артикули, споменати или не въ настоящата конвенция.

Освѣнъ това договорящитѣ страни се задължаватъ да не създаватъ никакви мита или запрѣщения на вноса и износа помежду си, ако тия мѣрки не сж приложени сжщеврѣменно и на другитѣ държави. Изключение се прави само въ случаитѣ когато тия мѣрки сж прѣдизвикани отъ нѣкои санитарни съображения, или отъ съображения за ограничение разпространението на нѣкои епизоотии, за опазване отъ повреда на реколтитѣ или пъкъ прѣдъ видъ на прѣдстоящи военни дѣйствия, или най-сѣтнѣ противъ извѣстни премирани артикули.

Английскитѣ поданици и стоки въ България и българскитѣ поданици и стоки въ Съединеното Кралство на Велико-Британия и Ирландия ще се ползуватъ отъ сжщото положение, отъ което се ползуватъ поданицитѣ и стокитѣ на коя да е друга държава за всичко що се отнася до консомацията, антрепозита, премиитѣ, drawback'а прѣизнасянето, транзита, прѣтоварянето на стоки, митническитѣ формалности, и въобще до всичко що се отнася до упражняването на една търговия или промишленость.

Членъ 5.

Стокитѣ отъ българско происхождение или отъ българска фабрикация ще се облагатъ въ Съединеното Кралевство на Велика Британия и Ирландия по най-низкитѣ по настоящемъ или въ бждаще такси съ които се облагатъ подобнитѣ тѣмъ стоки отъ чуждо происхождение.

Стокитѣ отъ Английско происхождение или английска фабрикация ще плащатъ при внасянето имъ въ България митата, вписани въ приложената къмъ настоящата Конвенция тарифа.

Членъ 6.

Вжтрѣшнитѣ даждия, които се събиратъ за смѣтка на Държавата, общинитѣ или съсловията, и които тежатъ или ще има да тежатъ върху

производството, фабрикацията или употрѣблението на извѣстенъ артикулъ въ територията на нѣкоя отъ договорящитѣ страни, подъ никакъвъ прѣдлогъ нѣма да обрѣменяватъ произвѣденията на другата повече или по стеснително, отъ колкото сѫ обременени туземнитѣ отъ сѫщия родъ произведения, или произведенията на най-облагоприятствуваната държава.

Земнитѣ и индустриалнитѣ произведения на едната Държава, които се внасятъ въ територията на другата и предназначени за антрепозитъ или за транзитъ не ще се облагатъ съ никакви вътрѣшни даждия.

Членъ 7.

Постановленията на настоящата Конвенция, колкото се касае до взаимното съгласие относително клаузата на най-облагоприятствуваната държава, ще се прилагатъ безъ никаква резерва и спрямо пѫтуващитѣ търговски агенти и тѣхнитѣ мостри.

Уговорено е, че легитимационитѣ карти на пѫтуващитѣ търговски агенти, които прѣдставляватъ английски кѫщи, могатъ да се издаватъ отъ Английскитѣ Търговски Камари, споредъ тукъ приложения образецъ. Търговскитѣ пѫтници трѣбва да бѫдатъ снабдени, съгласно членъ VI отъ българския законъ отъ $\frac{26 \text{ Мартъ}}{8 \text{ Априлъ}}$ 1905 за пѫтуващитѣ търговски агенти съ единъ специаленъ патентъ таксата на който въ полза на държавата не ще надминава 150 лева за година и 100 лева за шесть мѣсеца, ако търговскитѣ агенти прѣдставляватъ една само търговска кѫща. Когато тѣ прѣдставляватъ нѣколко кѫщи тази такса се увеличава съ още 100 лева за година и съ още 50 лева за шесть мѣсеца.

Разбира се, че тѣзи такси сѫ въ тѣжесть само на търговската кѫща, и че, слѣдователно, тѣ ще се плащатъ само единъ пѫть, безъ да се гледа да ли търговската кѫща изпраща единъ или повече пѫтници на своя служба.

Членъ 8.

Българскитѣ параходи (кораби) и тѣхния товаръ въ Съединеното Кралевство и обратно английскитѣ параходи (кораби) и тѣхния товаръ въ България при своето пристигане, било направо отъ своето мѣстопроисхождение или отъ нѣкоя друга страна, безъ да се гледа на мѣстопроисхождението или назначението на тѣхния товаръ, ще се третиратъ въ всѣко отношение еднакво съ мѣстнитѣ кораби и тѣхния товаръ.

Никакво право, такса или тегоба, каквато и да била тя, тежаща подъ каквото и да е название върху кораба, знамето му или товара и събирана въ името или въ полза на правителството, обществени служители, частни лица, съсловия или учрѣждения, не може да се събира отъ параходитѣ (корабитѣ) на една отъ двѣтѣ държави въ портоветѣ на другата при тѣхното пристигане, прѣстояване или заминаване, ако не се взема еднакво и при сѫщитѣ условия отъ мѣстнитѣ параходи (кораби).

Членъ 9.

Всички параходи (кораби), които съгласно английскитѣ закони трѣбва да се смѣтатъ за английски параходи (кораби), и всички параходи, (кораби) които съгласно българскитѣ закони трѣбва да се считатъ български, ще бѫдатъ по отношение прилагането на настоящата Конвенция смятряни като английски или български параходи (кораби).

Членъ 10.

Всичко що се отнася до смѣстянето на параходитѣ (корабитѣ) въ портоветѣ, рейдитѣ, малкитѣ пристанища, басеинитѣ, голѣмитѣ и малкитѣ рѣки или каналитѣ, до тѣхното товаряние и разтоваряние и въобще до всичкитѣ формалности и разпореждания, на които могатъ да бѫдатъ подлагани търговскитѣ параходи (кораби) и тѣхнитѣ товари и екипажа имъ, не ще се отстѫпя на собственнитѣ параходи (кораби) на една отъ двѣтѣ държави никаква привилегия и никаква отстѫпка, ако всичко това не се отстѫпя наравно и на параходитѣ (кораби) на другата; въ това отношение желанието на договарящитѣ страни е щото Българскитѣ и Английскитѣ параходи (кораби) да се ползуватъ съ пълна равноправность и да се радватъ взаимно на прѣимуществата, които се даватъ на най-облагоприятствуваната държава.

Членъ 11.

Българскитѣ параходи (кораби), когато спиратъ въ едно английско пристанище, както и английскитѣ параходи (кораби), когато спиратъ въ нѣкое българско пристанище съ намерение да разтоварятъ въ него само часть отъ своя товаръ, като се съобразяватъ съ законитѣ и правилницитѣ на респективнитѣ държави, ще могатъ да задържатъ на своя бортъ останалата часть отъ стоката, която би била прѣдназначена за другъ портъ на сѫщата държава или на друга нѣкоя държава и да я прѣизнесатъ, безъ да бѫдатъ принудени да плащатъ мито за тая послѣдня часть отъ товара си.

Членъ 12.

Параходитѣ (корабитѣ) на едната отъ договорящитѣ държави ще се радватъ въ другата на положението на най-облагопритствуваната държава за всичко що се отнася до каботажното плаване.

Българскитѣ и английскитѣ параходи (кораби) ще могатъ да минаватъ отъ едно пристанище на нѣкоя отъ двѣтѣ държави въ друго или повече пристанища на сѫщата държава било за да растоварятъ всичката или само часть отъ донесената отъ странство стока, било за да стъкмятъ или попълнятъ своя товаръ прѣдназначенъ за странство.

Членъ 13.

Що се касае до тонажното, портово, пилотско, фарово, карантинно и тѣмъ подобни права и такси, вземани въ пристанищата, басейнитѣ, доковетѣ и заливитѣ на договарящитѣ страни, английскитѣ параходи (кораби) и стоки въ България и българскитѣ параходи (кораби) и стоки въ Съединеното Кралевство ще се третиратъ на еднаква нога съ мѣстнитѣ параходи (кораби) и стоки и тия на най-облагоприятствуваната държава.

Членъ 14.

Всѣки параходъ (корабъ) на една отъ двѣтѣ Държави, който вслѣдствие на лошо врѣме или на морски акидентъ подири прибѣжище въ нѣкое отъ пристанищата на другата държава, има право на поправки, на запасяване съ всичкитѣ необходими прѣдмети и да се приготви за пѫть, безъ да е принуденъ да плаща друго право освѣнъ плащанитѣ въ подобни случаи отъ параходитѣ на народното знаме.

Въ случай на корабокрушение или на засѣдание, парахода (кораба) или останкитѣ му, бортовитѣ книжа, всички принадлежности и стоки, които

биха се избавили отъ него или сборътъ отъ продажбата, ако такава е била произвеждана, ще бждатъ прѣдадени при първо поискване на стопанитѣ или на тѣхнитѣ агенти.

Участието на мѣстнитѣ власти въ избавлението не може да служи за поводъ да се диратъ никакви други разноски, освѣнъ онѣзи, които сж били причинени отъ спасителнитѣ операции и отъ запазванието на избавенитѣ вещи, и на които въ подобни случаи подлежатъ туземнитѣ параходи (кораби).

Освѣнъ това договарящитѣ страни се съгласяватъ какво избавенитѣ стоки и вещи да не се облагатъ съ никакво мито, освѣнъ ако бждатъ прѣдназначени за потрѣбление въ страната.

Членъ 15.

Поданицитѣ на едната отъ договорящитѣ държави ще се ползуватъ въ другата съ сжщото покровителство, съ което се ползуватъ и мѣстнитѣ поданици за всичко що се отнася до собственостьта на фабричнитѣ и търговски марки подъ условие, обаче, да изпълняватъ уговоренитѣ въ това отношение формалности отъ респективното законодателство на двѣтѣ държави.

Членъ 16.

Изключаватъ се отъ постановленията на настоящия договоръ облагитѣ, запазени или които биха се запазили въ полза на мѣстното риболовство.

При все това по отношение на риболовството поданицитѣ на двѣтѣ договорящи страни, ще бждатъ третирани като тия на най-облагоприятствуваната държава.

Членъ 17.

Упоменатитѣ до тукъ постановления нѣма да се прилагатъ:

1. Спрѣмо даденитѣ по настоящемъ, или които би били дадени по-късно, на други съсѣдни държави облаги за улеснение на мѣстния трафикъ въ вжтрѣшностьта на една погранична зона, обемающа пограничнитѣ околии на двѣтѣ Страни, безъ обаче тая зона да надминава 15 километра въ ширина отъ двѣтѣ страни на границата, и

2. Спрѣмо задлъженията на нѣкоя отъ договорящитѣ Страни, произходящи отъ нѣкой вече сключенъ митнически съюзъ или такъвъ който тя би могла да сключи въ бждаще.

Членъ 18.

Въ случай, на споръ между договарящитѣ страни по тълкуването или прилагането на уговоренитѣ въ настоящата Конвенция тарифи, включително допълнителнитѣ постановления касателно тѣзи тарифи, както и върху размѣритѣ на конвенционалнитѣ тарифи, уговорени между договарящитѣ страни и трети държави, то този споръ ще бжде уреденъ, по исканието на едната или другата Страна, чрѣзъ арбитражъ.

Арбитражниятъ сждъ се съставя за всѣки споръ така, щото всѣка страна си назначава по единъ арбитръ измежду компетентнитѣ свои поданици, а двѣтѣ заедно избиратъ за суперарбитръ единъ поданикъ на нѣкоя трета приятелска държава. Договарящитѣ страни си запазватъ правото да се споразумѣятъ, отъ напрѣдъ и за извѣстенъ периодъ врѣме, върху лицето на суперарбитра.

Въ случай на нужда и подъ резерва на специално за тази цѣль споразумѣние, освѣнъ означенитѣ въ ал. 1 спорове, договарящитѣ страни ще подлагатъ тъй сжщо на арбитражъ и други спорове относящи се до тълкуването и прилагането на настоящата Конвенция.

Членъ 19.

Приложенията, както и заключителния протоколъ, съставляватъ нераздѣлна часть отъ настоящата Конвенция.

Членъ 20.

Постановленията на настоящата Конвенция нѣма да се прилагатъ спрямо никоя Колония, задморско Владение или Протекторатъ на Негово Британско Величество, освѣнъ въ случая когато тази или онази Колония, Владѣние или Протекторатъ, съобщатъ за това чрѣзъ прѣдставителя на Негово Величество въ София на Министра на Външнитѣ Работи на Негово Царско Височество Българския Князъ, и то въ единъ срокъ отъ една година отъ деньтъ на размѣнението на ратификацитѣ на настоящата Конвенция.

При все това, произведенията и мануфактуритѣ на дадена колония, владение и Протекторатъ на Негово Величество ще се ползуватъ абсолутно и безусловно въ България отъ положението на най-облагоприятствуваната чужда държава, до тогава до когато тая Колония, Владѣние или Протекторатъ позволяватъ на българскитѣ стоки и мануфактури да се ползуватъ отъ благоприятното положение, което тѣ отстжпватъ на подобнитѣ произведения и мануфактури на нѣкоя чужда страна.

Правителството на Негово Величество си запазва така сжщо правото да прѣкрати винаги и по отдѣлно послѣдствията на настоящата Конвенция, отъ името на всѣка изявила за това съгласието си колония, владение или протекторатъ, стига дванадесеть мѣсеци по-рано да съобщи това на другата страна.

Разпоржданията на този членъ важатъ така сжщо и за Островъ Кипръ.

Членъ 21.

Настоящата Конвенция ще влѣзе въ сила на 1/14 януарий 1906 г. и ще остане приложима до 1/14 януарий 1911 г.

Въ случай, че никоя отъ договарящитѣ страни не съобщи дванайсетъ мѣсеци прѣди поменатия срокъ намѣрението си да прѣкрати Конвенцията, този актъ ще остане задължителенъ до изтичането на една година, ничиная отъ деня, въ който нѣкоя отъ договарящитѣ се страни го денонсира.

Членъ 22.

Настоящата Конвенция подлѣжи на ратификация и ратификацитѣ ще се размѣнятъ въ София, колкото е възможно по-скоро.

Въ удостовѣрение на косто се подписа и скрѣпи съ печатитѣ на респективнитѣ пълномощници.

Съставена въ София въ два еднообразни екземпляра на 26 ноемврий — 9 декемврий хилядо деветстотинъ и пета година.

(Подп.) **Станчовъ.** (Подп.) **Жоржъ В. Букананъ.**

Прибавка А.
(Образецъ)

Легитимационна карта

за

пѫтуващъ търговски агентъ.

За .... година. (Гербъ). № на картата ....

Важи за Съединеното Кралство на Велико-Британия и Ирландия и България.

Носитель:

(Име и прѣзиме)

....

Издадена въ ....(день, мѣсецъ, година).
(Печатъ) ....(компетентна власть).
....(подписъ).

Удостовѣрява се, че носителя на настоящата карта притѣжава една (означение на фабриката или на търговията), въ ....
подъ фирмата на ....
служащъ, като пѫтуващъ агентъ, на кѫщата ....
въ г. ...., която притежава една (означение на фабриката или търговията).

Носительтъ на настоящата карта, като желае да търси порѫчки и прави покупки за смѣтка на кѫщата си, както и следующата кѫща / следующитѣ кѫщи (означение на фабриката или търговията), ... удостовѣрява се, освѣнъ това че казаната кѫща е длъжна да изплати / казанитѣ кѫщи сѫ длъжни да изплататъ законнитѣ даждия въ тази страна за упражнение на неговата / тѣхната тъговия (индустрия).

Отличителни знаци на носителя:

Възрасть ....
Ръсть ....
Коси ....
Особени знаци ....

Подписъ:

....

Прѣдупрѣждение.

Носительтъ на настоящата карта ще може да търси порѫчки или да прави покупки, само пѫтувайки, за смѣтка на помѣнатата по-горѣ кѫща / помѣнатитѣ по-горѣ кѫщи Той може да носи съ себе си мостри, но не и стоки. Освѣнъ това, той трѣбва да се съобразява съ дѣйствующитѣ въ всѣка страна закони.

Забѣлѣжка. Тамъ, гдѣто горния образецъ съдържа двоенъ текстъ, формулярътъ на картитѣ ще съдържа необходимото мѣсто за помѣстване на единия или другия текстъ, споредъ случая.

Прибавка В.
(Образецъ).

Легитимационна карта

за

пжтуващи търговски агенти.

За година...........

За 6 мѣсеца...........

Важи за България.

Издадена на...19.................

За вземане на поржчки, съ или безъ мостри, отъ търговскитѣ кжщи, които прѣпродаватъ стокитѣ или които ги употрѣбяватъ за професионални нужди.

Прѣдявитель:

....

....на...18.................

Управитель на митницата:

....

Удостовѣрява се съ настоящето, че прѣдявителя на настоящето...

....

притежава една...

въ ....

за...

която го упълномощава...

....

....

Описание бѣлѣзитѣ на прѣдявителя:

Възрасть...

Ръсть...

Коса...

Особени бѣлѣзи...

Подписъ на прѣдявителя:

....

Тарифа С

за вноснитѣ мита въ България.

До колкото таксата на единъ артикулъ е въ зависимость отъ таксуването на други артикулъ прѣдвиденъ въ настоящата тарифа, тази такса ще се прѣсмѣта споредъ приетия отъ конвенцията размѣръ, а не споредъ таксата на българската обща тарифа.

Прѣзъ врѣмето на траянието на конвенцията подписана на 26 Ноемврий — 9 Декемврий т. г., вноснитѣ мита върху долу изброенитѣ стоки не ще прѣвишаватъ показанитѣ както слѣдва по-долу размѣри:

№ на общата българска тарифа	Означение на стокитѣ	Мита за 100 кило-грама въ левове
40	**Оризъ:**	
	а) неолющенъ	4.—
	б) олющенъ	5.—
109	*Сладка, компоти,* мармелади и маджуни отъ разни плодове, приготвени съ захарь или медъ	40.—
110	Бомбони отъ всѣкакъвъ видъ и захоросани плодове	60.—
115	*Бисквити* съ захарь, всѣкакви	30.—
	Различни.	
134	**Сапунъ:**	
	а) за пране и други обикновени употрѣбления	12.—
294	Кожи и мешини приготвени:	
	а) гьонъ (кюселе) отъ всѣкакви видове и качества, цѣли кожи, на половинки или на части, непоименувани; искуственъ гьонъ, приготвенъ отъ кожани отпадъци	80.—
	е) цѣпени кожи всѣкакви	150.—
	Памукъ: суровъ памукъ, памучни прежди и платна.	
355	Суровъ памукъ, дрънканъ или влаченъ и памучни отпадъци	20.—
	Забѣлѣжка: Суровия памукъ който се внася въ България съгласно закона за насърдчение на мѣстната промишленность и търговия отъ 25 Януарий 1905 — безъ мито.	
358	Прежда памучна суланъ, небѣлена:	
	Б) отъ № 15 до № 24 включително	25.—
359	Прежда прѣсукана, небѣлена:	
	Б) отъ № 15 до № 24 включително	30.—
360	Прежда прѣсукана или не	
	а) бѣлена отъ № 15 до № 24 включително	35.—
361	Прежда памучна прѣсукана или не, боядисана или нашарена:	
	б) отъ № 15 до № 24 включително	45.—
362	Тире и прѣсукана прежда на гранчета:	
	а) бѣла	36.—
	б) боядисана	60.—
363	Конци за шевъ и за плетива, на кълбета, макари, картони, гранчета и на други форми, бѣлени или боядисани	90.—
365	Платна отъ памукъ, небѣлени	40.—

№ на общета българска тарифа	Означение на стокитѣ.	Мито за 100 килограма въ левове
366	Платна отъ памукъ, бѣлени или боядисани слѣдъ изтъканието имъ съ една боя, лити или четворни, съ исключение на специално поименованитѣ .	55.—
367	Памучни платове отъ прежди боядисани съ една или повече бои	65.—
368	Платове памучни наречени: бархети, калмуци, фланели и пикети; памучни платове щампосани, лъскави или не; перкали и кретони; щампосани кърпи и покривки на платъ; рипсъ и други тѣмъ подобни платове, щампосани	75.—
ex 368	Щампосани фланелки, тежящи отъ 140 до 200 грамма квадратния метръ .	70.—
369	Платове фини, гладки, бродирани, бѣлени или не, боядисани или щампосани, съ исключение на тюльоветѣ и дантелитѣ	100.—
371	Кадифе и плиса памучни	140.—
372	Готови пердета, покривки, кърпи, пешкири, чершафи и други подобни, боядисани или не, комбинирани или не съ прости метлически жици и други растителни прѣдилни вѣщества	100.—
376	Дантели, тюлове и бродерии отъ чистъ памукъ и въ смѣсь съ други растителни текстилни вѣщества и металически жици отъ прости метали позлатени или посрѣбрени	350.—
	Платове отъ юта.	
399	Платове отъ юта:	
	а) Зебла за амбалажъ, сламеници и др.	12.—
	Човали отъ ютенъ платъ	10.—
	Забѣлѣжка: чувалитѣ внасяни за транзитъ и употрѣбявани за износъ на храни се освобождаватъ отъ мито.	
402	Постелки отъ различни видове юта, гладки или китени	65.—
	Вълнени платове.	
338	Ткани, платове и трика отъ вълна и други животински влакна, смѣсени или не съ памукъ и други прѣдилни вѣщества:	
	1. Съ тяжесть повече отъ 500 грама въ квадратенъ метръ:	
	а) имитирующи българскитѣ вълнени платове „шаякъ" и „аба" . . .	150.—
	Забѣлѣжка: тканитѣ и платоветѣ съ тяжесть повече отъ 500 грама въ квадратенъ метръ съ ивици цѣли отъ памукъ ще се ползуватъ съ едно намаление отъ 15%.	
	б) Другитѣ ткани, съ тяжесть повече отъ 500 гр. въ квадратенъ метръ	200.—
	2. Съ тяжесть отъ 250 до 500 грама въ квадратенъ метръ	275.—
	3. Съ тяжесть 250 грама и по малко въ квадратенъ метръ	250.—
	Забѣлѣжка: намалението отъ 15% върху платоветѣ съ ивици отъ памукъ не се прилага на конфекциитѣ отъ вълнени платове.	
	Желѣзо, стомана и металически издѣлия.	
452	Бѣла тенекия и желѣзни ламаринени листи, калайдисани, галванизирани, покрити съ цинкъ или съ олово	4.—
	Желѣзо на листи бакаросани, полирани или боядисани	8.—
468	Желѣзни и чугунени кревати, боядисани съ единъ цвѣтъ и даже съ релиефни украшения	10.—
469	Кревати отъ желѣзо и чугунъ, съ украшения, боядисани, лакирани, съ изображения по Transfer „Process" или работени на ржка, бронзирани, но не позлатени и не посрѣбрени	20·—
487	а) машини за шевъ и за плетене, както и тѣхнитѣ части и принадлежности	26·50

№ на общата българска тарифа	Означение на стокитѣ.	Мито за 100 килограма въ левове
ex 490	Машини и землелѣлчески оръдия:	5·—
	ex б) машини трошачки, вѣялки и брани	свободни
	ex б) сѣячки, жетварки и косачки	25·—
	Забѣлѣжка къмъ ст. 492: машини внесени въ България при условия прѣдвидени въ законътъ отъ 25 януарий 1905 за насърдчение мѣстната индустрия и търговия	свободни
ex 192	Sheeps dip., (препаратъ за лѣкуване на добитъкъ)	15·—

Заключителенъ протоколъ.

При подписването на Търговската Конвенция, сключена днесъ, долуподписанитѣ се съгласиха върху слѣдующето:

Къмъ чл. 1.

По морската или дунавската граница нѣма да се събиратъ мита, такси или налози различни или по̀ тѣжки отъ тия, които се вzematъ на сухопѫтнитѣ граници отъ подобнитѣ артикули.

Къмъ чл. 3.

Постановленията на чл. 3, относително свободното упражняване на занятията не ще се прилагатъ въ България спрямо селскитѣ кръчмари, аптекаритѣ, търговскитѣ посрѣдници, колпортьоритѣ и амбулантнитѣ търговци.

Къмъ чл. 4.

Уговорено е, че изражението „Премии" помѣнато въ втората алинея на този членъ не визира облагитѣ, които се даватъ на мѣстната промишленность въ България на основание закона отъ $\frac{\text{25 Януарий}}{\text{7 Февруарий}}$ 1905 за насърдчение на мѣстната индустрия, изключая захарьта.

Къмъ чл. 6.

Стокитѣ отъ английско происхождение или мануфактура ще плащатъ при вноса имъ въ България октроа и акцизъ опредѣлени въ законътъ отъ $\frac{\text{31 Януарий}}{\text{13 Февруарий}}$ 1905 за акцизитѣ и въ законътъ за октроата отъ $\frac{\text{20 Януарий}}{\text{2 Фуаруарий}}$ 1900 измѣненъ съ тѣзи отъ $\frac{\text{30 Декемврий}}{\text{12 Януарий}}$ 1903—1904 и — $\frac{\text{28 Мартъ}}{\text{10 Априлъ}}$ 1905.

Размѣритѣ на тѣзи права се намиратъ въ особенна таблица приложена тукъ за свѣдение.

Къмъ чл. 18.

Относително процедурата, която ще се слѣдва въ прѣдвиденитѣ въ чл. 18 случаи на арбитражъ, договарящитѣ страни се съгласиха върху слѣдньото:

При първия случай на арбитражъ, арбитражния сждъ ще засѣдава въ територията на отвѣтната договаряща Страна, при втория случай въ територията на другата договаряща Страна и тъй нататъкъ алтернативно, въ едната, или въ другата територии. Страната, въ територията на която ще засѣдава сждътъ ще опредѣли мѣстото, гдѣто ще бжде сѣдалището му. Тя ще има грижата да достави помѣщенията, канцеларския и служебенъ персоналъ, необходими за функционирането на сждътъ.

Сждътъ ще се прѣдсѣдателствува отъ Суперарбитра. Рѣшенията се вехматъ по вишегласие.

Договорящитѣ Страни ще се споразумѣятъ, за всѣки случай по отдѣлно или единъ пжть за винаги, върху процедурата на арбитражния сждъ. Въ отсжтствие на такова съгласие, процедурата ще се опрѣдѣля отъ самия сждъ. Процедурата може да се води писменно, ако нѣкоя отъ Договорящитѣ Страни не се възпротиви на това.

За призоваванието и изслушванието на свидѣтелитѣ и експертитѣ, властитѣ на всѣка една отъ Договорящитѣ Страни, по исканието на арбитражния сждъ, отправено до респективното правителство, трѣбва да даватъ съдѣйствието си по сжщия начинъ, както на мѣстнитѣ граждански сждилища въ подобни случаи.

Договарящитѣ Страни ще се споразумѣятъ върху разпрѣдѣлението на разноскитѣ било за всѣки случай отдѣлно, било посрѣдствомъ едно постановление приспособимо къмъ всичкитѣ случаи. Въ случай на не споразумение ще се прилага чл. 57 на Хагската Конвенция отъ 29 Юлий 1899 год.

Исключение отъ прѣдписанията на този договоръ се прави за всичко що се отнася до държавнитѣ монополи въ България върху сольта, кибрита, цигаренитѣ книги, картитѣ за игра, барута, тютюня, спирта и петроля.

Допуща се на английскитѣ мореплавателни дружества и притежатели на параходи, които подържатъ редовна транспортна служба, да наематъ въ района на българскитѣ пристанища за канцелариитѣ, майсторскитѣ и магазиитѣ си, мѣста, даже принадлежащи на държавата, срѣщу прилична цѣна, щомъ тя нѣма нужда отъ тѣхъ за други потрѣби. Разумѣва се тия магазии ще се смѣтатъ като антрепозити, щомъ отговарятъ на законитѣ изисквания.

Уговорено е, че английскатѣ параходи и стокитѣ отъ английско произхождение, внасяни по море или по суша, слѣдъ като заплатятъ вноснитѣ мита, нѣма да се облагатъ въ България съ никакви допълнителни или нови прибавочни права и такси или пъкъ по високи отъ тия които сжществуватъ по настоящемъ за туземнитѣ параходи и стоки и за тѣзи на най-облагоприятствуваната държава, а именно:

I. Правото за пломбиране, или:

а) 30 стотинки за всѣка голѣма пломба, включително връвьта, и

б) 5 стотинки за всѣка малка пломба или печатъ, включително връвьта.

II. Една такса отъ 10 стотинки ще се събира за всѣки екземпляръ отъ слѣдующитѣ доставяни отъ митницата формуляри:

а) манифестъ, или извлѣчение отъ манифестъ;

б) митническа декларация;

в) крайбрѣжни листове за прѣнасяне стоки отъ едно българско пристанище въ друго такъво;

г) транзитни листове;

д) прѣносни листове издавани отъ митницитѣ при вносъ на стоки, които трѣбва да се обезмитятъ въ друга митница.

III. 5 стотинки за всѣка издадена отъ митницата печатана квитанция или какъвто да било другъ напечатанъ формуляръ доставенъ отъ митницата.

IV. Гербовия налогъ ще се събира съгласно дѣйствующия законъ за гербовия сборъ.

Обаче, английскитѣ параходи, които влизатъ въ или излизатъ отъ нѣколко български пристанища, слѣдъ като сѫ заплатили вече единъ пѫть въ първия портъ гербовия сборъ за входнитѣ или изходнитѣ главни манифести, ще плащатъ само една добавочна такса отъ единъ левъ за извлѣченията отъ входнитѣ манифести и 50 стотинки за допълнителнитѣ изходни манифести.

V. Таксата за прѣглеждание на животнитѣ; такситѣ (бегликъ) върху овцетѣ.

VI. Такситѣ върху търговскитѣ параходи, които посѣщаватъ българскитѣ пристанища, одобрени съ XXVI постановление на Министерския Съвѣтъ, взето въ засѣданието му отъ 28 февруарий 1904 г., протоколъ № 21.

VII. Такситѣ за магазинажъ, които се събиратъ съгласно чл. 64 отъ българския законъ за митницитѣ.

VIII. Статистическото право:

а) 10 стотинки на колетъ, съ изключение на пощенскитѣ пратки;

б) 15 стотинки на 1000 килограма стока натоварена en vrac;

в) 10 стотинки на глава добитъкъ.

IX. Една такса, която ще се събира само отъ стокитѣ, които се освобождаватъ отъ мито и чието произведение се прѣдназначава за строение и подобрение на пристанищата въ България. Размѣрътъ на тази такса не прѣвишава половина ($^1/_2$ %) на стотѣхъ *ad valorem.*

За увѣрение на което долуподписанитѣ пълномощници съставиха настоящия протоколъ, който ще се смѣта за удобренъ и утвърденъ отъ респективнитѣ правителства безъ специална ратификация и само възъ основа на размѣненитѣ ратификации на Конвенцията къмъ която той се отнася, и приложиха своитѣ подписи.

Съставенъ въ София на 26 ноемврий (9 декемврий) хилядо и деветстотинъ и пета година.

(Подп.) **Станчовъ.** (Подп.) **Жоржъ В. Буканань.**

Декларация.

При подписването на сключената днесь конвенция долуподписанитѣ се съгласиха върху слѣдующето:

1. Въ случай на граждански или търговски спорове между великобританскитѣ поданници, живущи въ България, и българскитѣ поданници,

призовкитѣ и въобще всички документи и сѫдебни книжа ще се съобщаватъ и врѫчватъ на великобританскитѣ поданници споредъ установения отъ българскитѣ закони редъ, безъ намѣсата на Британскитѣ консулски власти.

2. Въ търговскитѣ фалити търговската несъстоятелность на живущитѣ въ България британски поданници ще се произнася отъ българскитѣ сѫдилища и пълната и окончателна ликвидация на фалита ще се извършва отъ тия сѫдилища, безъ намѣсата на британскитѣ консулски власти.

3. Британскитѣ поданници въ България и българскитѣ поданници въ Съединеното Кралевство на Велика Британия и Ирландия ще се ползуватъ съ свободенъ и лесенъ достѫпъ въ сѫдилищата въ качество на истци или отвѣтници и въ това отношение ще се ползуватъ съ всички права и привилегии на мѣстнитѣ поданници. Като послѣднитѣ тѣ ще могатъ да си служатъ, при всѣко дѣло, съ адвокати и разни признати отъ мѣснитѣ закони агенти.

Уговорено е, че Правителството на Негово Британско Величество се съгласява на прѣдшествующитѣ стипулации само подъ изричното условие, че тѣ ще влѣзатъ въ сила ако правителствата на Германия, Австро-Унгария, Франция, Италия и Русия направятъ подобно съглашение съ България, което да не поставя британскитѣ поданници въ по-неблагоприятни условия отъ колкото поданницитѣ на най-облагоприятствуваната нация.

София, 26 Ноемврий (9 Декемврий) 1905 г.

Подп. **Станчовъ.** Подп. **Жоржъ В. Букананъ.**

Convention de commerce, de douane et de navigation entre la Bulgarie et le Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande.

Son Altesse Royale le Prince de Bulgarie d'une part et Sa Majesté le Roi du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande et des territoires Britanniques au delà des Mers, Empereur des Indes d'autre part,

Désirant développer et faciliter les rélations commerciales qui existent déjà entre les deux Pays ont décidé de conclure une nouvelle Convention à ce sujet et ont désigné pour LEURS Plénipotontiaires, à savoir:

Son Altesse Royale le Prince de Bulgarie:

Monsieur Dimitri Stancioff, docteur en droit, ministre Plénipotentiaire, grand Croix de l'ordre National Bulgare pour le mérite Civil, grand offrier de l'ordre Princier de St.-Alexandre en brillants.

Et Sa Majesté le Roi du Royamne-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande et des Territoires Britanniques au delà des mers, Empereur des Indes:

Sir George William Buchanan, chevalier commandeur de l'ordre Royal de Victoria, Compagnon de l'ordre très honorable du Bain, agent et consul général de Sa Majesté Britannique à Sophia.

Lesquels, après s'être, réciproquement communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, ont convenu des Articles suivants:

Article 1.

Il y aura pleine et entière liberté de commerce et de navigation entre les territoires des deux Parties contractantes.

Les sujets de chacune des deux parties contractantes ne seront pas soumis, à raison de leur commerce ou de leur industrie dans les ports villes ou lieux quelconques des Etats respectifs soit qu'ils s'y établissent, soit qu'ils y résident temporairement, à des taxes impôts ou patentes, sous quelque dénomination que ce soit, autres ou plus élevés que ceux qui seront perçus sur les nationaux ou les ressortissant de la nation la plus favorisèe.

Les privilèges, immunités et autres faveurs quelconques dont jouissent ou jouiront en matière de commerce, d'industrie et de navigation les nationaux de l'une des parties contractantes, seront communs à ceux de l'autre

Article 2.

Les ressortissants des deux parties contractantes seront exempts dan le territoire de l'autre de tout service militaire, de toute prestation et réquisition militaire.

Sont toutefois exceptées les charges qui sont attachées à la possession à titre quelconque d'un bien-fonds ainsi que les prestations et les réquisitions militaires auxquelles tous les nationaux et les ressortissants de la nation la plus favorisée peuvent être appelés à se soumettre comme propriétaires fermiers ou locataires d'immeubles.

Ils seront dispensés également de toute fonction officielle obligatoire, judiciaire, administrative ou municipale quelconque autre que celles imposées par les lois relatives aux jurys.

Article 3.

Les sujets de chacune des parties contractantes pourront, en quelque lieu que ce soit des possessions de l'autre partie, exercer toute espèce d'industrie, faire le commerce tant en gros qu'en détail de tous produits, objets, fabriqués ou manufacturés, de tous articles de commerce licite, soit en personne, soit par leurs agents, seuls ou en entrant en société commerciale avec des étrangers ou avec des nationaux; ils pourront y acquérir, louer et occuper des maisons et boutiques, acquérir, louer et posséder des terres, le tout en se conformant comme les nationaux eux mêmes et les ressortissants de la nation la plus favorisée, aux lois et règlemen s des pays respectifs.

Article 4.

Chacune des deux parties contractantes s'engage à faire profiter l'autre, immédiatement et sans compensation, de toute faveur, de tout privilège ou abaissement dans les tarifs de droits à l'importation ou à l'exportation des articles, mentionnés ou non dans la présente convention, qu'une d'elles a accordés ou pourrait accorder à une tierce Puissance.

Les parties contractantes s'engagent en outre à n'établir, l'une envers l'autre, sauf pour des motifs sanitaires ou pour empêcher soit la propagation d'épizooties, soit la destruction des récoltes, ou en ce qui concerne les articles primés ou bien en vue d'événement de guerre, aucun droit ou prohibition d'importation ou d'exportation qui ne soit, en même temps, applicable aux autres nations.

Les sujets et marchandises britanniques en Bulgarie et les sujets et marchandises bulgares dans le Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande jouiront d'une parfaite égalité de traitement avec les ressortissants et marchandises nationales et les ressortissants et marchandises de tout autre Etat en tout ce qui concerne la consommation, l'entreposage, les primes, les drawbacks, les facilités, la réexportation, le transit, le transbordement, l'accomplissement des formalités de douane et en général pour tout ce qui se rapporte à l'exercice du commerce ou de l'industrie.

Article 5.

Les marchandises d'origine ou de manufacture bulgares seront admises à l'entrée du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande, au bénéfice des taxes les plus réduites applicables aux marchandises similaires originaires des autres nations qui y sont ou y seront établies.

Les marchandises d'origine ou de manufacture britanniques acquitteront à leur entrée en Bulgarie les droits inscrits sur le tarif annexé à la présente Convention.

Article 6.

Les droits intérieurs perçus pour le compte de l'Etat, des communes ou corporations qui grévent ou qui gréveront la production, la fabrication ou la consommation d'un article dans le territoire de l'une de Parties contractantes ne frapperont sous aucun prétexte les produits de l'autre d'une manière plus forte ou plus gênante que les produits indigènes de même espèce ou les produits de la nation la plus favorisée.

Les produits du sol et de l'industrie de l'un des Pays importés dans le territoire de l'autre et destinés à l'entreposage ou au transit ne seront soumis à aucun droit interne.

Article 7.

Les dispositions de cette Convention quant à l'accord mutuel du traitement de la nation étrangère la plus favorisée, s'appliquent sans réserves au traitement des voyageurs de commerce et de leurs échantillons.

Il est convenu que les cartes de légitimation pour les voyageurs de commerce représentant des maisons Britanniques pourront être délivrées par les Chambres de commerce dans le Royaume-Uni, conformément au modèle ci-joint. Les voyageurs de commerce devront être munis conformément à l'article VI de la loi bulgare du $\frac{26 \text{ Mars}}{8 \text{ Avril}}$ 1905 sur les voyageurs de commerce, d'une patente spéciale dont la taxe au profit de l'Etat ne dépassera pas 150 francs pour toute l'année et 100 francs pour six mois, si les voyageurs de commerce représentent une seule maisont commerciale. Lors qu'ils en représentent plus d'une cette taxe es majorée encore de 100 francs pour toute l'année et de 50 francs pour six mois.

Il est entendu que ces taxes ne frapperont que la maison commerciale et que par conséquent cette taxe ne sera payée qu'une fois n'importe que la maison commerciale envoie un ou plusieurs voygeurs à son service.

Article 8.

Les navires bulgares et leur cargaison dans le Royaume-Uni et, réciproquement, les navires britanniques et leur cargaison en Bulgarie, à leur arrivée, soit directement du pays d'origine, soit d'un autre pays et quelque soit le lieu de provenance ou la destination de leur cargaison,

jouiront, sous tous les rapports, du même traitement que les navires nationaux et leur cargaison.

Aucun droit, taxe ou charge quelconque, pesant sous quelque dénomination que ce soit sur la coque du navire, son pavillon ou sa cargaison, et perçu au nom ou au profit du gouvernement, de fonctionnaires publics, de particuliers, de corporations ou d'établissements quelconques, ne sera imposé aux bâtiments de l'un des deux Etats dans les ports de l'autre, à leur arrivée, durant leur séjour et à leur sortie, qui ne serait également et dans les mêmes conditions imposé aux navires nationaux.

Article 9.

Tous les navires qui, en conformité des lois britanniques, doivent être considérés comme navires britanniques, et tous les navires qui, en conformité des lois de la Bulgarie doivent être considérés comme navires bulgares, seront, en ce qui concerne l'application de la présente Convention, considérés respectivement comme navires britanniques ou bulgares.

Article 10.

En tout ce qui concerne le placement des navires, leur chargement et leur déchargement dans les ports, rades, hâvres, bassins, fleuves, rivières ou canaux, et généralement pour toutes les formalités et dispositions quelconques auxquelles peuvent être soumis les navires de commerce, leurs équipages et leurs cargaisons, il ne sera accordé aux navires nationaux de l'un des deux Etats aucun privilège ni aucune faveur qui ne le soit également aux navires de l'autre, la volonté des parties cortractantes étant que, sous ce rapport, les bâtiments bulgares et les bâtiments britanniques soient traités sur le pied d'une parfaite égalité et jouissent réciproquement des avantages accordés à la nation la plus favorisée.

Article 11.

Les navires bulgares entrant dans un port britannique et réciproquement les navires britanniques entrant dans un port bulgare, qui n'y viendraient décharger qu'une partie de leur cargaison pourront, en se conformant toutefois aux lois et règlements des Etats respectifs, conserver à leur bord la partie de la cargaison qui serait destinée à un autre port, soit du même pays, soit d'un autre, et la réexporter sans être astreints à payer pour cette dernière partie de leur cargaison aucun droit de douane.

Article 12.

Les navires de l'un des Etats Contractants jouiront dans l'autre du traitement de la nation la plus favorisée pour tout ce qui concerne le cabotage.

Les navires bulgares et les navires britanniques pourront passer d'un port de l'un des deux Etats dans un ou plusieurs ports du même Etat, soit pour y déposer toute ou partie de la cargaison apportée de l'étranger, soit pour y composer ou complèter leur chargement à destination étrangère.

Article 13.

Les navires et marchandises britanniques en Bulgarie et les navires et marchandises bulgares dans le Royaume-Uni jouiront, quant aux taxes de tonnage, de port, de pillotage, de phâre de quarantaine et à tous

les autres droits similaires, perçus dans les ports, bassins docks, rades et hâvres des Pays contractants, et sous tous les autres rapports, du même traitement que les navires et marchandises nationaux et ceux appartenant à la nation la plus favorisée.

Article 14.

Tout navire de l'un des deux Etats, qui sera forcé par le mauvais temps ou par nn accident en mer de se refugier dans un port de l'autre Etat, aura la liberté de se radouber, de s'y pourvoir de tous les objets qui lui seront nécessaires et de se remettre en mer, sans avoir á payer d'autres droits que ceux qui seraient acquittés, en pareille circonstance, par un bâtiment sous pavillon national.

En cas de naufrage ou d'échouement, le navire ou ses débris, les papiers de bord et tous les biens et marchandises qui en auront été sauvés, ou le produit de la vente, si elle a eu lieu, seront remis aux propriétaires ou à leurs agents, sur leur réclamation.

L'intervention des autorités locales dans le sauvetage ne donnera lieu à la perception de frais d'aucune espèce, hors ceux que nécessiteraient les opérations de sauvetage et la conservation des objets sauvés, ou autres que ceux auxquels seraient soumis, en pareil cas les navires nationaux.

Les parties contractantes conviennent en outre que les marchandises et effets sauvés ne seront assujettis au paiement d'aucun droit de douane, à moins qu'on ne les destine à la consommation intérieure.

Article 15.

Les sujets de l'un des Etats contractants jouiront dans l'autre de la même protection que les nationaux pour tout ce qui concerne la propriété des marques de fabrique et de commerce sous la condition de remplir les formalités prescrites à cet égard par la législation respective des deux Pays.

Article 16.

Il est fait exceptions aux stipulations de la présente Convention en ce qui concerne les avantages dont les produits de la pêche nationale sont ou pourront être l'objet.

Toutefois sous ce rapport les ressortissants des deux Parties Contractantes jouiront du traitement de la nation la plus favorisée dans la matière.

Article 17.

Les dispositions qui précèdent ne s'appliquent point:

1. aux faveurs actuellement accordées ou qui pourraient être accordées ultérieurement à d'autres États limitrophes pour faciliter le trafic local en dedans d'une zone correspondant au district-frontière de chacun des deux Pays, mais qui ne dépassera pas quinze kilomètres de largeur de chaque côté de la frontière, et

2. aux obligations imposées à l'une des deux Parties contractantes par les engagements d'une union douanière déjà contractée ou qui pourrait l'être à l'avenir.

Article 18.

En cas qu'il surgisse entre les Parties contractantes un litige à l'égard de l'interprétaion ou de l'application des tarifs et des droits annéxés à la présente convention, y compris les dispositions addition-

nelles relatives à ces tarifs, ainsi que des taux des tarifs, conventionnels, stipulés entre les Parties contractantes et des États tiers, ce litige sera réglé, sur la demande de l'une ou de l'autre Partie, par l'arbitrage.

Le tribunal arbitral sera constitué pour chaque litige de manière que chaque Partie nomme un arbitre parmi les ressortissant compétents de son Pays et que les deux Parties choisissent pour surarbitre un ressortissant d'un tiers pays ami. Les Parties contractantes se réservent de s'entendre, d'avance et pour une certaine période, sur la personne du surarbitre à désigner.

Le cas échéant, et sous la réserve d'une entente spéciale à cet effet, les Parties contractantes soumettront également à l'arbitrage d'autres litiges sur l'interprétation ou l'application de la présente Convention, que ceux désignés au premier Alinéa.

Article 19.

Les annexes ainsi que le protocol final seront considérés comme formant partie intégrante de la présente Convention.

Article 20.

Les dispositions de la présente Convention ne seront pas applicables à aucune Colonie ni Possession ni Protectorat d'outre mer de Sa Majesté Britannique, que dans le cas où une notification à cet effet sera donnée de la part de telle Colonie, Possession ou Protectorat, par le Représentant de Sa Majesté à Sofia, au Ministre des Affaires Etrangères de S. A. Royale le Prince de Bulgarie, dans un délai d'un an à partir de la date de l'échange des ratifications de cette Convention.

Toutefois les produits et les manufactures de toutes les Colonies, Possessions ou Protectorats de Sa Majesté jouiront absolument sans conditions en Bulgarie du traitement de la nation la plus favorisée, tant que telle Colonie, Possession ou Protectorat accordera aux marchandises d'origine ou de manufacture bulgare un traitement aussi favorable que celui qu'il accorde aux produits et aux manufactures similaires de tout autre pays étranger.

Le Gouvernement de Sa Majesté Britannique aura, de même, le droit de faire cesser séparément, et à tout temps, les effets de la présente Convention, en donnant douze mois d'avance une notification à cet effet de la part de toute Colonie, Possession ou Protectorat qui aurait donné son adhésion.

Il est entendu que les disposition de cet article s'appliquent également à l'Ile de Chypre.

Artcle 21.

La présente Convention sera ratifieé, et les ratifications en seront échangées à Sofia aussitôt que possible. — Elle entrera en vigueur le 1/14 Janvier 1906; elle restera exécutoire jusqu'au 1/14 Janvîer 1911.

Dans le cas où aucune des deux parties contractantes n'aurait notifié, douze mois avant l'expiration de la dite période, son intention de faire cesser les effets de la Convention, cet acte demeurera obligatoire jusqu'à l'expiration d'un an à partir du jour oú l'une ou l'autre des Parties contractantes l'aura dénoncé.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Sofia le 26 Novembre — 9 Décembre 1905.

Signé: **Stancioff.** Signé: **George W. Buchanan.**

Annexe A.
(Modèle.)

Carte de Légitimation

pour

Voyageurs de Commerce.

Pour l'année........... (Armoiries.) № de la carte...........

Valable pour le Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande et la Bulgarie.

Porteur:

(prénom et nom de famille.)

Fait à .... le (jour, mois, année.)
(Sceau.) (Autorité compétente.)
Signature.

Il est certifié que le porteur de la présente carte
{ possède un (désignation de la fabrique ou du commerce) à ....
{ sous la raison ....
{ est employé, comme voyageur de commerce, dans la maison ....
{ à .... qui y possede un (désignation de la fabrique ou du commerce).

Le porteur de la présente carte désirant rechercher des commandes et faire des achats pour le compte de sa maison, ainsi que $\frac{\text{de la maison suivante}}{\text{des maisons suivantes}}$ (désignation de la fabrique ou du commerce) à........... ...., il est certifié, en outre, que $\frac{\text{la dite maison est tenue}}{\text{les dites maisons sont tenues}}$ d'acquitter dans ce pays-ci les impôts légaux pour l'exercice de $\frac{\text{son}}{\text{leur}}$ commerce (industrie).

i nalement du porteur:

Age:...
Taille: ....
Cheveux: ....
Signes particuliers: ....

Signature:

....

Avis.

Le porteur de la présente carte ne pourra rechercher des commandes ou faire des achats autrement qu'en voyageant et pour le compte $\frac{\text{de la maison susmentionnée}}{\text{des maisons susmentionnées}}$. Il pourra avoir avec lui des échantillons mais point de marchandises. Il se conformera, d'ailleurs, aux dispositions en vigueur dans chaque Etat.

Nota. Là où le modèle ci-dessus contient un double texte, le formulaire à employer pour l'expédition des cartes présentera l'espace nécessaire pour y insérer l'un ou l'autre des textes, suivant les circonstances du cas particulier.

Annexe D.
(Modèle.)

Carte de Légitimation

pour

Voyageurs de Commerce.

Pour l'année..........

Pour 6 mois..........

Valable en Bulgarie.

Délivré le.......................................19...............

Pour prendre des commandes, avec ou sans échantillons, auprès des maisons opérant la revente des articles ou en faisant usage pour leurs besoins proffessionnels.

Porteur:

....

....le..18...............

Chef de douane:

....

Il est certifié par la présente que le pourt ur..

....

Possède un..

à..

pour..

qui l'autorise..

....

....

Signalement du porteur:

Age..

Taille..

Cheveux..

Signes particulers..

Signature du porteur:

....

Tarif C.

des droits à l'entrée en Bulgarie.

En tant que la taxe d'un article dépend de la taxation d'un autre article prévu dans le présent tarif, cette taxe sera calculée d'après le taux admis par la convention, et non d'après la taxe du tarif général Bulgare.

Pendant la durée de la convention signée le $\frac{\text{26 Novembre}}{\text{9 Decembre}}$ 1905 les droits d'importation sur les marchandises ci-dessous ne dépasseront pas les limites des taux indiquées comme suit:

Numéro du tarif général bulgare	Désignation des marchandises	Droits pour 100 kilogrammes
	Articles alimentaires.	
40	Riz:	
	a) non décortiqué	4.—
	b) décortiqué	5·—
109	Confitures, compotes, marmelades au sucre ou au miel, et pâtes de fruits dites „Madjoune"	40·—
110	Bonbons de toutes sorte et fruits coufits	60·—
115	Biscuits sucrés de toutes sortes	30·—
	D i v e r s.	
134	Savons:	
	a) pour blanchissage et autres usages ordinaires	12·—
294	Peaux et cuirs prépareés:	
	a) Cuirs pour semmeles, de toutes espècs et qualités, en peaux entière, en demi peaux ou en morceaux, non denommés; Cuirs factices, fabriqués de rognures de peaux	80·—
	b) Cuirs refendus de toute sorte	150·—
	Coton: Coton brut, fils et tissus de coton.	
355	Coton brut, cardé ou peigné et dechets de coton	20·—
	Coton brut importé en Bulgarie aux conditions prévues dans la loi du 25 Janvier, 1905, sur l'encouragement de l'industrie et du commerce national	Exempt.
358	Fils de Coton simple „Soulan" écrus:	
	B) du № 15 au № 24 inclusivement	25·—
359	Fils de Coton retors écrus:	
	B) du № 15 au № 24 inclusivement	30·—
360	Fils de Coton retors ou nou:	
	a) blanchis du № 15 au № 24 inclusivement	35·—
361	Fils de Coton, retors ou non teints ou bigarrés:	
	b) du № 15 au № 24 inclusivement	45·—
362	„Fils de tiré" (Sewings) et fils retors en écheveaux:	
	a) blanchis	36·—
	b) teints	60·—

Numéro du tarif général bulgare	Désignation des marchandises	Droits pour 100 kilogrammes
363	Fils de Coton à coudre et à tricoter (crochés) en pelottes, en bobines, en cartons, en écheveaux et autres formes, blanchis ou teints	90·—
365	Tissus de coton, écrus	40·—
366	Tissus de coton, blanchis, ou teints après le tissage, à une seule couleur, unis ou croisés, a l'exception de ceux spécialement dénommés	55·—
367	Tissus de coton avec de fils teints à une ou plusieurs couleurs	65·—
368	Tissus de coton dits: „Barchetes" „Colmouk" flanelles (maillots) et piqués, tissus de coton, imprimés (indiennes), brillantés ou non; percaline et cretonne; mouchoirs imprimés et couvertures tissus, reps et autres tissus semblables, imprimés	75·—
ex 368	Flannelettes imprimées, pesant de 140 à 200 grammes par mètre carré . .	70·—
369	Tissus fins, tissés, brodés, blanchis ou non, teints ou imprimés a l'exception des tulles et des dentelles	100·—
371	Velours et peluches de coton	140·—
372	Rideaux, couvertures, mouchoirs essuie-mains, draps de lit et autres articles semblables, en pièce teint ou non, combinés ou non avec des fils en métaux communs et avec d'autres fils textiles végétaux	100·—
376	Dentelles, tulles, et broderies de coton pur ou melangé avec d' autres textiles végétaux et de fils en métaux communs dorés ou argentés	350·—
	Tissus de jute:	
399	Tissus de jute:	
	a) pour embalages paillasse etc.	12·—
400	Sacs en tissus de jute	10·—
	Remarque: Les sacs importés en transit, employés pour l'exportation des céréales: Exempts.	
402	Tapis de toute espèce en jute lissés ou noués	65·—
	Tissus en laine.	
338	Tissus, étoffes et tricots de laine et d'autres poils d'animaux, melangés ou non de coton et d'autres matières textiles:	
	1. Pesant — au dessus de 500 grammes par mètre carré	
	a) imitants les tissus bulgares en laine „Chayak" et „Aba"	150·—
	Remarque: Les tissus et étoffes au — dessus de 500 grammes par mètre carré aves des chaines tout entier en coton jouiront d'une réduction de 15%.	
	b) les autres tissus, avec un poids au dessus de 500 grammes par mètre carré	200·—
	2. Pesant de 250 à 500 grammes par mètre carré	275·—
	3. Pesant de 250 grammes et au dessous par mètre carré	250·—
	Remarque: La réduction de 15% sur les étoffes avec des chaines en laine n'est pas applicable aux confections en étoffes de laine.	
	Fer, acier et ouvrages en métaux.	
452	Fer-blanc et fer en feuilles (tôle) étamés, galvanisés, récouverts de zinc ou de plomb.	4·—
	Fer en feuilles cuivrés, polis ou peints	8·—
468	Lits en fer, en fonte ordinaires, peints en une couleur, et même avec ornements en reliefs	10·—

Numéro du tarif général bulgare	Désignation des marchandises	Droits pour 100 kilogrammes
469	Lits en fer et en fonte, avec ornements, colorés, laqués, avec peintures, avec Transfer „Process“, travaillés à la main ou bronzés, mais non dorés ni argentés	20·—
487	A. Machines à coudre et à tricoter ainsi que leurs parties et accessoires . .	26·50
490	Machines et outils agricoles:	
	ex. (b.) Machines à semer, à moissonner et à faucher	Exempts
	ex. (b.) Machines à écraser, à nettoyer les graines et herses	5·—
	Remarque: aux № 489/492 — Machines importées en Bulgarie aux conditions prévues dans la loi de 25 Janvier 1905 sur l'encouragement de l'industrie et du commerce national.	Exempts
ex 192	Sheeps dip	15·—

Protocole final.

Au moment de procéder à la signature de la Conention commerciale conclue en date de ce jour, les soussignés ont convenu de ce qui suit:

Ad Art. 1.

Il ne sera prélevé aux frontières de mer et du Danube aucun droit de douane ni autre taxe ou charge autre ou plus élevé que ceux qui sont prélevés à toutes frontière de terre sur les articles similaires.

Ad Art. 3.

Les dispositions de l'art. 3 relatives au libre exercice des professions ne seront pas appliquées en Bulgarie aux cabaretiers des villages, aux pharmaciens, aux courtiers, colporteurs et marchands ambulants.

Ad Art. 4.

Il est entendu que l'expression „primes“ mentionnée au second alinéa de cet article ne vise pas les avantages qui sont accordés à l'industrie nationale en Bulgarie en vertu de la loi bulgare du $\frac{\text{25 Janvier}}{\text{7 Février}}$ 1905 pour l'encouragement des industries nationales: le cas des sucres excepté.

Ad Art. 6.

Droit d'octroi et d'accise.

Les marchandises d'origine ou de manufacture britannique acquitteront à leur entrée en Bulgarie les droits d'octroi et d'accises indiqués dans la loi du $\frac{\text{31 Janvier}}{\text{13 Février}}$ 1905 sur les accises et dans la loi du $\frac{\text{20 Janvier}}{\text{2 Février}}$ 1900 sur les octrois modifiée par celles de $\frac{\text{30 Décembre}}{\text{12 Janvier}}$ 1903-1904 et du $\frac{\text{28 Mars}}{\text{10 Avril}}$ 1905.

Les taux de ces droits se trouvent dans le tableau ci-annexé à titre d'indication.

A l'article 18.

Arbitrage.

A l'égard de la procédure dans les cas où l'arbitrage a lieu d'après les dispositions de l'article 18, les Parties contractantes ont convenu de ce qui suit:

Au premier cas d'arbitrage, le tribunal arbitral siégera dans le territoire de la Partie contractante défenderesse, au second cas dans le territoire de l'autre Partie contractante, et ainsi de suite alternativement dans l'un et dans l'autre territoire. La Partie, sur le territoire de laquelle siégera le tribunal, désignera le lieu du siège. Elle aura la charge de fournir les locaux, les employés de bureau et le personnel de service, nécessaires pour le fonctionnement du tribunal.

Le tribunal sera présidé par le surarbitre. Les décisions seront prises à la majorité de voix.

Les Parties contractantes s'entendront le cas échéant ou une fois pour toutes, sur la procédure du tribunal arbitral A défaut d'une telle entente, la procédure sera réglée par le tribunal lui même. La procédure pourra se faire par écrit, si aucune des Parties contractantes ne soulève d'objection.

Pour la citation et l'audition des témoins et des experts, les autorités de chacune des Parties contractantes sur la réquisition du tribunal arbitral à adresser au Gouvernement respectif, prêteront leur assistance de la même manière que sur les réquisitions des tribunaux civils du pays.

Les Parties contractantes s'entendront sur la répartition des frais, soit à l'occasion de chaque arbitrage, soit par une disposition applicable à tous les cas. A défaut d'entente, l'article 57 de la Convention de la Haye du 29 juillet 1899 sera appliqué.

Les stipulations da la présente Convention ne seront pas invoquées pour empêcher l'établissement ou le maintien des monopoles d'Etat en Bulgarie sur la poudre, le tabac, l'alcool, le pétrole, le sel, les allumettes, le papier à cigarettes et les cartes à jouer.

Il sera permis aux Compagnies de Navigation et aux propriétaires de bâteaux britanniques, faisant un service regulier de transport, de louer dans le rayon des ports bulgares, pour leurs bureaux, ateliers, et magasins des terrains, même appartenant à l'Etat, et contre un prix convenable, lorsqu'il n'en aura pas besoin pour d'autres usages Il reste entendu que les dits magasins seront considérés comme entrepôts des qu'ils répondent aux éxigences légales.

Taxes accessoires.

Il est entendu que les navires britanniques et les marchandises de provenance britannique, importées par voie d'eau ou par terre, après avoir acquittées les droit d'entrée, ne seront soumises en Buigarie, à aucun droit additionel, ou à des taxes accessoires nouvelles ou supérieures à celles qui existent actuellement à l'égard des marchandises et navires nationaux, et de ceux du pays étranger le plus favorisé, à savoir:

I. Le droit de plombage, à savoir:

a) 30 Centimes pour chaque grand plomb, la ficelle y comprise, et

b) 5 Centimes pour chaque petit plomb ou cachet, la ficelle y comprise.

II. Il est perçu une taxe de 10 Centimes pour chaque exemplaire des imprimés suivants, fournis par la douane:

a) Manifeste ou extrait de manifeste;

b) Déclaration en douane;

c) feulles délivrées pour les marchandises transportées d'un port bulgare dans un autre port bulgare;

d) feuilles de transit;

e) feuilles de transport délivrées par les bureaux de douane d'entrée pour les marchandises devant être dédouannées par un autre bureau de douane.

III. Une taxe de 5 Centimes est perçue pour charque exemplaire de quittance imprimée délivrée par la douane.

Il est également perçu une taxe de 5 Centimes pour tous les autres imprumés fournis par la douane.

IV. Le droit de timbre est perçu conformément à la loi sur les timbres en vigueur.

Cependant les navires britanniques entrant dans ou sortant de plusieurs ports bulgares après avoir payé une fois le droit de timbre sur les manifestes généraux d'entrée ou de sortie dans le premier port, ne payeront qu'une taxe supplémentaire d'un franc sur les extraits des manifestes d'entrée et de 50 Centimes sur les manifestes additionnels de sortie.

V. La taxe pour l'inspection des bestiaux: les taxes (Beglik) sur les moutons.

VI. Les taxes sur les navires de commerce fréquentant les ports de la Bulgarie approuvées par la XXVIe décision du Conseil des Ministres, prise dans la Séance du 28 Février 1904 Protocole № 21.

VII. Les droits de magasinage perçus conformément à l'Article 64 de la loi Bulgare sur les douanes.

VIII. Le droit de statistique:

a) 10 Centimes par colis à l'exception des envois postaux;

b) 15 Centimes les 1000 kilogrammes des marchandises chargées en vrac;

c) 10 Centimes par tête de bétail.

IX. Une taxe prélevée seulement sur les marchandises qui jouissent de la franchise de droit de douane dont le produit est réservé à la construction et l'amélioration des ports et échelles en Bulgarie. Le taux de cette taxe ne dépassera pas une demie pour cent ad — valorem.

Le présent Protocole sera considéré comme approuvé par les gouvernements respectifs, sans autre ratification spéciale, par le seul fait de l'échange des ratifications de la Convention de commerce, de douane et de navigation.

Fait à Sophia, le 26 Novembre, 9 Décembre 1905.

Signé: **Stancioff.** Signé: **George W. Buchanan.**

Déclaration.

Au moment de procéder à la signature de la Convention conclue en date de ce jour les Sousignés ont convenu de ce qui cuit:

1. En cas de procès Civils ou Commerciaux entre les Sujets Britanniquers résidant en Bulgarie et les Sujets Bulgares, les citations à comparaître et en général tous les documents et piéces judiciaires seront

expédiés et notifiés aux Sujets Britanniques d'après l'ordre établi par les lois Bulgares, sans que l'Autorité Consulaire Britannique ait à intervenir.

2. En matière de Fallite Commerciale l'insolvabilité commerciale des Sujets Britanniques résidant en Bulgarie sera prononcée par les Tribunaux Bulgares et la liquidation pleine et entière de la faillite sera faite par ces Tribunaux sans que l'Autorité Consulaire Britannique ait à intervenir.

3. Les Sujets Britanniques en Bulgarie et les Sujets Bulgares dans le Royaume Uni de Grande Bretagne et d'Irlande auront un libre et facile accès auprès des Tribunaux pour la poursuite et la défense de leurs droits, et jouiront à cet égard de tous les droits et immunités des Nationaux. Comme ceux-ci, ils auront la faculté de se servir, en toute cause, d'avocats et d'agents de toutes classes autorisés par les lois du pays.

Il est entendu que le Gouvernement de Sa Majesté Britannique n'adhère aux stipulations précitées qu'à la condition formelle qu'elles n'entreront en vigueur qu'autant que les Gouvernements d'Allemagne, d'Autriche-Hongrie, de France, d'Italie et de Russie auront fait un accord analogue avec la Bulgarie, qui ne mettra pas les Sujets Britanniques dans des conditions moins favorables que les ressortissants de la Nation la plus Favorisée.

Sophia, le 26 Novembre (9 Décembre) 1905.

(L. S.) Stancioff. **(L. S.) George W. Buchanan.**

Declaration.

On proceeding to the signature of the Convention concluded this day the Undersigned have agreed as follows:

1. In the case of Civil or Commercial suits between British Subjects residing in Bulgaria and Bulgarian Subjects the summons to appear, as well as all the other documents and judicial papers shall be served on British Subjects in accordance with the procedure prescribed by Bulgarian Law, without the intervention of the British Consular Authorities.

2. In cases of Commercial Bankruptcy the commercial insolvency of British Subjects residing in Bulgaria shall be pronounced by the Bulgarian Courts, and the full and complete liquidation of the Bancruptcy shall be made by those Courts without the intervention of the British Consular Authorities.

3. British Subjects in Bulgaria and Bulgarian Subjects in the United Kingdom of Great Britain and Ireland shall have free and ready access to the Courts of Justice for the prosecution and defence of their rights, and shall enjoy in this respect all the rights and immunities of Native Subjects. Like them they shall be free to employ in all cases advocates and agents of every description who are authorised by the laws of the country.

It is understood that the adhesion of His Britannic Majesty's Government to the above stipulations is given on the express condition

that they shall not enter into force until the Governments of Austria-Hungary, France, Germany, Italy and Russia shall have concluded analogous agreements with Bulgaria, and that British Subjects shall not thereby be placed on a less favourable footing than the Subjects or Citizens of the most Favoured Nation.

Sofia Decembri 9. 1905.

Stancioff. **George W. Buchanan.**

Договоръ за търговия и мореплавание между България и Русия.

Негово Царско Височество Българския Князъ и Негово Величество Всеросийский Императоръ, като желаятъ да развиятъ и укрѣпятъ взаимнитѣ търговски сношения между двѣтѣ страни, рѣшиха да сключатъ за тази цѣль единъ договоръ за търговия и мореплавание между тѣхъ, за което назначиха и свои пълномощници:

Негово Царско Височество Българския Князъ —

Своя Министръ, Дипломатически Агентъ въ С.-Петербургъ Димитра Станчовъ и редовния професоръ отъ Софийски Университетъ *Бончо Боевъ*,

а Негово Величество Всеросийски Императоръ —

Своя Статсъ-секретарь, дѣйствителенъ Таенъ Съвѣтникъ Сергѣй Витте, прѣдсѣдатель на комитета на министритѣ и статсъ-секретаря, мидѣйствителния си таенъ съвѣтникъ Графъ Владимиръ Ламсдорфъ, министръ на Външнитѣ Работи.

Тѣзи пълномощници, слѣдъ като си съобщиха взаимно своитѣ пълномощия, признати за съставени по изискуемата се и законна форма, се съгласиха върху слѣдующето:

Членъ 1.

Мѣстнитѣ жители на една отъ договарящитѣ се страни, живущи постоянно или врѣменно въ прѣдѣлитѣ на територията на другата страна, ще се ползуватъ съ сѫщитѣ права както и туземцитѣ при упражняванието на търговия и промишленность (занаяти) и нѣма да бѫдатъ облагани съ други или по-тежки такси отъ туземцитѣ. На територията на другата страна тѣ ще се ползуватъ въ всѣко отношение съ сѫщитѣ права, прѣимущества, отстѫпки и изключения, каквито сѫ дадени на подданницитѣ на най-благоприятствуваната държава.

Съ горѣизложенитѣ постановления обаче ни най-малко не се отмѣнява дѣйствието на законитѣ, уставитѣ и особенитѣ постановления относително търговията и промишленностьта, дѣйствующи въ всѣка една отъ договарящитѣ се държави и прилагани къмъ всичкитѣ чужденци.

Членъ 2.

На мѣстнитѣ жители на всѣка една отъ договарящитѣ се страни ще бѫде прѣдоставено правото да придобиватъ въ територията на другата страна всѣкакъвъ видъ движима или недвижима собственность и да я